

Habiliteringsprogram Rörelsehinder

Habiliteringsprogram för barn och ungdomar med rörelsehinder

Habiliteringsprogram

Habiliteringen ska bidra till ett fungerande vardagsliv, god livskvalitet och delaktighet i samhället. Insatserna för barn och ungdomar med flerfunktionshinder ska bidra till att de får hjälp att kompensera för sina svårigheter och undanröja hinder i miljön. Detta kan ske genom att ta tillvara och utveckla sina förmågor inom olika utvecklingsområden. I habiliteringsprogrammen beskrivs de insatser habiliteringen kan erbjuda barn och ungdomar, deras anhöriga och nätverk. Utbudet av insatser baseras på metoder som har stöd i vetenskap och beprövad erfarenhet.

Beskrivning av funktionsnedsättningen

Nedanstående habiliteringsprogram vänder sig till barn och ungdomar med rörelsehinder. Till gruppen räknas barn och ungdomar vars funktionsnedsättning domineras av rörelsehinder, det vill säga barn som inte kan använda kroppen på samma sätt som sina jämnåriga. Gruppen omfattar flera olika diagnoser där cerebral pares (CP) är den vanligast förekommande. Barn och ungdomar med ryggmärgsbråck (MMC) och neuromuskulära sjukdomar får också stöd utifrån detta program. Programmet kan även tillämpas för barn och ungdomar med en rad ovanliga, mindre kända syndrom och tillstånd där rörelsehinder ingår.

Gruppen barn och ungdomar med rörelsehinder kan ha mycket varierande svårigheter och behov. Hela familjens vardag och livssituation kan påverkas av barnets funktionshinder. Funktionshindret orsakas oftast av en hjärnskada som uppstått under fosterstadiet eller de första levnadsåren. Orsaken kan också vara en genetiskt betingad sjukdom. Förutom svårigheter att styra sin kropp är det vanligt att barn och ungdomar med rörelsehinder har en rad andra besvär som på ett avgörande sätt påverkar deras utveckling, förmåga till aktivitet och känsla av delaktighet i vardagslivet. Det kan innebära att barnets/ungdomens förmåga att äta, sova, uppfatta omvärlden, kommunicera, lära sig, leka och samspela med människor i sin omgivning påverkas.

Syfte med insats

Barn- och Ungdomshabiliteringens arbete syftar till att möjliggöra för barnet och familjen att delta i vardags- och samhällsaktiviteter. Arbetet syftar även till att främja varje barns fysiska, psykiska och språkliga utvecklingsmöjligheter. Insatsernas mål kan till exempel vara att barnets/ungdomens förmågor förbättras eller bibehålls. Det kan också innebära att man arbetar för att kompensera för funktionsnedsättning - t ex genom att prova ut olika hjälpmedel eller anpassa miljön där barnet/ungdomen vistas.

Metod

Kunskap om motoriskt lärande och barns utveckling ligger till grund för våra arbetsmetoder. Aktuell forskning visar att färdigheter lärs bäst där de behövs och där motivationen är som störst: i vardagsmiljön, i aktiviteter och lek med kamrater och syskon. Det är viktigt att barnet är aktivt så att egna erfarenheter skapas. Arbetet präglas också av en helhetssyn på barnets olika färdigheter och hur de samverkar med varandra. Insatserna planeras därför i samarbete mellan habiliterings-team bestående av olika professioner och familjen/nätverket.

Beroende på funktionsnedsättningens svårighetsgrad, barnets ålder, utvecklingsnivå och familjens behov kan stödinsatserna från habiliteringen se olika ut för olika familjer. Under småbarnsåren sker mycket av insatserna via de vuxna runt barnet. Med stigande ålder förskjuts fokus alltmer mot individen själv. Kontakten kan variera från en begränsad insats till långvarigt samarbete med familjen.

Den första kontakten

Det vanligaste sättet som barn med rörelsehinder kommer i kontakt med Barn- och ungdomshabiliteringen är via en remiss från läkare på barnkliniken. Barn som misstänks ha ett rörelsehinder kommer oftast i kontakt med Barn- och Ungdomshabiliteringen tidigt, ofta redan under första året men ibland senare.

Efter inkommen remiss bjuds familjen in till ett förstagångsbesök där vi lyssnar till behov och aktuella frågor. I början av kontakten får familjen information om vad habilitering innebär, aktuella rättigheter, ansvarsfördelning mellan habilitering och andra verksamheter.

En kontaktperson utses som familjen kan vända sig till och som hjälper till att vägleda i kontakten med habiliteringen.

Att vänta på och sedan få besked att ens barn har ett bestående funktionsnedsättning utlöser i de flesta fall en krisreaktion. Föräldrar, syskon och anhöriga har möjlighet att få kris- och samtalsstöd av psykolog/kurator i teamet.

Habiliteringsinsatser

Kontakten med Barn- och Ungdomshabiliteringen inleds med en första utredningsperiod där familjen får träffa olika yrkeskategorier, detta utmynnar så småningom i en individuellt anpassad habiliteringsplan. I planen bestäms vilka insatser som blir aktuella för barnet, anhöriga och nätverket. Familjen ges möjlighet att bjuda in viktiga personer i barnets närhet till informationsträffar om diagnos, orsak och prognos.

Exempel på viktiga områden och insatser kan vara att:

- hitta fungerande matrutiner så att barnet får i sig tillräckligt med näring
- hitta fungerande sovrutiner
- stötta det viktiga samspelet mellan barn och föräldrar.
- stödja barnets motoriska utveckling. Barnet kan t.ex. behöva träna balans och styrka. Barn, familj och nätverk får även stöttning i hur de kan träna upp barnets förmågor.
- stötta barnets möjlighet till lek och samspel med andra barn.
- stötta barnet att utveckla sitt tal och /eller alternativa kommunikationssätt med syfte att skapa förutsättningar för delaktighet.
- att fortlöpande följa barnets utveckling och behov. Detta ligger som grund för revidering av habiliteringsplanering och insatser.
- se över behov av resurs för barnet i förberedelse inför förskolestart.
- förbereda inför skolstart. Detta kan t.ex. innebära att en utvecklingsbedömning görs för att se om barnet behöver extra stöd i skolan och för att underlätta val av skolform.
- se över behov av anpassningar och hjälpmedel hemma, på förskola och skola för att underlätta barnets delaktighet och självständighet.
- medverka vid anpassning av den fysiska, psykiska och kommunikativa miljön för ökad självständighet och delaktighet.
- tillsammans med barn föräldrar och nätverk arbeta med barnets identitets- och självständighetsutveckling med utgångspunkt i vardagliga situationer och i takt med ökad förståelse och insikt om funktionshindret.
- stötta det annorlunda föräldraskapet och ge information om olika rättigheter.
- barnet, föräldrar, syskon och anhöriga har möjlighet till kris- och samtalsstöd av psykolog/kurator.
- ge barnet, föräldrar och syskon möjlighet att träffa andra i samma situation

Inför tonåren och vuxenblivandet fokuseras det även på att:

- ungdomen får information om samhällets stöd och kunskap om rättighetslagstiftningen för personer med funktionsnedsättning.
- ge stöd till ungdomen kring framtidsplanering t.ex. studier/daglig sysselsättning, körkort, eget boende.
- ge stöd till familj och nätverk för att de ska kunna underlätta för ungdomen i vuxenblivandet.
- ungdomen får möjlighet att erhålla information och att prata om sex och samlevnad.
- ge stöd till nätverket i anpassning av nya vuxenmiljöer så att ungdomens kommunikationssätt kan användas.
- vid behov samverka med skola och nätverk vid övergång till gymnasiet samt bistå vid anpassning av ny skolmiljö.

I samband med att ungdomen fyller 18/21 år och kontakten med Barn- och Ungdomshabiliteringen avslutas görs en sammanfattning av insatser och hjälpmedel. Vid behov kan personal medverka vid övergång till annan verksamhet.

Information om tilläggsdiagnoser se övriga habiliteringsprogram

- Flerfunktionshinder
- Utvecklingsstörning
- ADHD/ADD/DCD
- Autismspektrumtillstånd
- Förvärvade hjärnskador

Aktivitetskatalog

Habiliteringen ger varje år ut en aktivitetskatalog, den riktar sig till barn, ungdomar och deras anhöriga samt nätverk. Aktivitetskatalogen är en sammanställning över aktiviteter, kurser samt gruppverksamhet som barn- och ungdomshabiliteringen erbjuder. Många av kurserna återkommer varje termin eller en gång per år.

Vid tveksamhet till om en kurs eller grupp är lämplig eller ej, kan du kontakta den person som står angiven som kontaktperson för kurs- eller gruppverksamhet.

Du hittar aktivitetskatalogen på vår hemsida; www.jll.se/barnhab.

Du kan även prenumerera på nyheter från aktivitetskatalogen, du får då ett mail i din e-postlåda med en länk till nyheten.

Senast uppdaterad 2012-05-24